

OCENIANIE ARKUSZA POZIOM ROZSZERZONY

Zadanie sprawdzające rozumienie czytanego tekstu *Przybory człowieka myślącego*.

Model zawiera przewidywane odpowiedzi. Odpowiedzi ucznia mogą przybierać różną formę językową, ale ich sens musi być synonimiczny wobec modelu. Oceniając pracę ucznia, należy stosować punktację z modelu.

Uwaga: Za pełną odpowiedź przyznaje się maksymalną liczbę punktów, za niepełną – wskazaną w rubryce „punkty częściowe”. Nie należy przyznawać połówek punktów. Za brak odpowiedzi lub odpowiedź błędną nie przyznaje się punktów.

Nr zadania	Odpowiedzi	Maks. liczba punktów	Punkty częściowe				
1	<ul style="list-style-type: none"> - antytetyczność - ironia - technika „persony” - moralizm 	1	0				
2	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">Technika lirycznego monologu dramatycznego</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">Technika „persony” poetyckiej</td> </tr> <tr> <td>Mówiący bohater jest kimś zupełnie innym niż autor.</td> <td>Mówiący bohater reprezentuje autora (jest jego maską).</td> </tr> </table>	Technika lirycznego monologu dramatycznego	Technika „persony” poetyckiej	Mówiący bohater jest kimś zupełnie innym niż autor.	Mówiący bohater reprezentuje autora (jest jego maską).	1	0
	Technika lirycznego monologu dramatycznego	Technika „persony” poetyckiej					
Mówiący bohater jest kimś zupełnie innym niż autor.	Mówiący bohater reprezentuje autora (jest jego maską).						
<i>Uwaga: punkty przyznajemy za pełną odpowiedź.</i>							
3	<p>Dystans między bohaterem a autorem w każdym wierszu jest inny.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pan Cogito raz jest podmiotem lirycznym (mówi w pierwszej osobie), a raz bohaterem (o którym opowiada trzecioosobowy narrator). - Jako pierwszoosobowy podmiot liryczny pan Cogito czasem wyraża poglądy autora wprost, a czasem jest traktowany autoironicznie. <p><i>Uwaga: wystarczy jedna odpowiedź.</i></p>	1	1				
4	odtwórca głównej roli (główny bohater)	1	0				
5	<ul style="list-style-type: none"> - Panu Cogito brak jasności (pewności, zdecydowania). - Panu Cogito brak logiki (jest pełen sprzeczności). <p><i>Uwaga: punkt przyznajemy za odpowiedź pełną.</i></p>	1	0				
6	sumienie	1	0				
7	Na tym, że bohater <u>pozornie</u> chce zniechęcić czytelników do tego, do czego ich nakłania.	1	0				
8	A	1	0				
9	wartościuje negatywnie (wyraża ironię)	1	0				
10	Istotą poprawnej odpowiedzi jest wskazanie na ich funkcję ilustracyjną w stosunku do wyżej przedstawionego wywodu.	1	0				
razem			10				

Temat 1. **Dwa obrazy wojny – dwa sposoby mówienia o niej. Dokonaj analizy porównawczej poniższych fragmentów *Potopu* Henryka Sienkiewicza i *Pamiętnika z powstania warszawskiego* Mirona Białoszewskiego.**

I. ROZWINIĘCIE TEMATU (można otrzymać maksymalnie 26 punktów)

1. Cechy wspólne obu obrazów, np.: **Punktacja**
0-4

- a. bohaterami są ludzie zjednoczeni w sytuacji zagrożenia,
- b. pociski powodujące zniszczenie,
- c. wyeksponowanie efektów dźwiękowych,
- d. apokaliptyczna groza, przerażenie,
- e. motyw pieśni religijnej i modlitwy.

Potop

2. Sytuacja, np.: **0-3**

- a. ostrzał obłązonego klasztoru,
- b. symbolika Jasnej Góry,
- c. bohater zbiorowy: obrońcy klasztoru,
- d. heroizm obrońców: wszyscy (również ludność cywilna) biorą udział w walce,
- e. rola pieśni religijnej.

3. Narrator, np.: **0-2**

- a. trzecioosobowy, spoza świata przedstawionego,
- b. ukazuje całościowy obraz,
- c. ocenia rzeczywistość przedstawioną.

4. Konwencja epickiej opowieści. **0-1**

5. Styl uwznioślający, (bogactwo środków stylistycznych). **0-1**

6. argumenty, np.: **0-2**

- a. wielość tropów stylistycznych (metafory, epitety i porównania),
- b. antropomorfizacja,
- c. porównanie homeryckie,
- d. wyrazy dźwiękonaśladowcze,
- e. hiperbole,
- f. wykrzyknienie,
- g. długie, rozbudowane zdania,
- h. rytmizacja zdań (paralelizmy składniowe).

Pamiętnik z powstania warszawskiego

7. Sytuacja, np.: **0-3**

- a. ostrzał miasta,
- b. znaczenie miejsca,
- c. bohater zbiorowy: cywile chroniący się w piwnicy,
- d. strach, poczucie osaczenia ukrywających się,
- e. rola modlitwy.

8. Narrator, np.: **0-2**

- a. pierwszoosobowy (uczestnik wydarzeń; elementy autokomentarza),
- b. subiektywny, emocjonalny,
- c. ukazuje rzeczywistość fragmentarycznie,
- d. dostrzeganie szczegółów podkreślające realizm.

9. Konwencja wspomnienia. 0-1
10. Styl deheroizujący prezentowaną sytuację (naśladowanie języka mówionego). 0-1
11. argumenty, np.: 0-2
- a. niewiele tropów stylistycznych,
 - b. neologizmy dźwiękonaśladowcze,
 - c. formy bezosobowe, podkreślające zbiorowy charakter opisywanych przeżyć,
 - d. rzeczowniki odczasownikowe,
 - e. krótkie, proste zdania,
 - f. równoważniki zdań,
 - g. anakoluty,
 - h. elementy języka potocznego,
 - i. groteskowe zestawienia (np. różańce–zacierki).
12. Podsumowanie 4
- pełne podsumowanie** (np.: dostrzeżenie związku między charakterem obrazu wojny a zastosowaną konwencją oraz interpretacja różnic między fragmentami we właściwym kontekście), 4
- niepełne podsumowanie** (np.: dostrzeżenie związku między charakterem obrazu wojny a sposobami mówienia o niej; dostrzeżenie różnic między porównywanymi fragmentami), (2)
- próba podsumowania** (np.: dostrzeżenie różnic między porównywanymi fragmentami).(1)

Temat 2. Kontrast jako sposób wyrażania refleksji o świecie i człowieku.

Zanalizuj i zinterpretuj wiersz Wisławy Szymborskiej *Dom wielkiego człowieka*.

I. ROZWINIĘCIE TEMATU (maksymalnie 26 punktów)

- Punktacja:**
1. Wstępne rozpoznanie całości, np.: 0-1
- a. typ wiersza charakterystyczny dla poezji współczesnej (wiersz wolny),
 - b. wiersz o przemianie kulturowej, jaka zaszła w II połowie XX wieku.
2. Rozpoznanie nadawcy, np.: 0-1
- a. nie ujawnia się wprost (liryka pośrednia),
 - b. jest jednym ze zwiedzających muzeum (*wchodzimy*).
3. Rozpoznanie przedstawionej sytuacji – zwiedzania muzeum. 0-1
4. argumenty, np.: 0-1
- a. wypowiedzi przewodnika,
 - b. porządek zwiedzania (wejście do domu, kolejne pomieszczenia, ogród za domem).
- Analiza ukształtowania wypowiedzi**
5. Kontrast między światem przeszłości a współczesnym. 0-1
6. argumenty (różne płaszczyzny kontrastu), np.: 0-5
- a. przestrzeń (dom – mieszkanie w blokowisku; pokoje wypełnione oswojonymi sprzętami – pustka standardowo umeblowanych mieszkań),
 - b. przedmioty (tworzone „na miarę” – produkowane masowo; szlachetne – tandetne, trwałe – jednorazowe),
 - c. relacje międzyludzkie (ludzie znani – obcy; zindywidualizowani – anonimowi),
 - d. samopoczucie (poczucie bezpieczeństwa – poczucie osaczenia; zaufanie do Boskiego porządku świata – poczucie zagrożenia),
 - e. śmierć (wśród bliskich w domu – osamotniona w szpitalu).

- 7. Ironia.** 0-1
- 8. argumenty, np.:** 0-1
- a. „wielkość” bohatera zestawiona ze zwykłością jego codziennego życia,
b. groteskowe cechy kultu wielkich ludzi i funkcjonowania muzeów ku ich czci,
- 9. Język potoczny.** 0-1
- 10. Środki językowe podkreślające kontrasty, np.:** 0-2
- a. przeciwstawienia,
b. formuły przeczące,
c. wykorzystanie partykuły „jeszcze”.
- 11. Środki językowe kreujące sytuację, np.:** 0-3
- a. anafory,
b. zaimki wskazujące,
c. charakterystyczne słownictwo (*złotymi zgłoskami, nie dotykać*),
d. wyliczenia.
- 12. Wykorzystanie w odczytaniu utworu miejsc znaczących, np.:** 0-4
- a. interpretacja tytułu,
b. interpretacja dwóch pytań w środkowej części wiersza,
c. interpretacja metafory *życie wielokrotnego użytku*,
d. interpretacja zakończenia.
- 13. Podsumowanie** 4
- **pełne podsumowanie** (np.: odczytanie refleksji mówiącej o sytuacji człowieka w zdegradowanym świecie i interpretacja jej we właściwym kontekście; dostrzeżenie związku ukształtowania tekstu z jego przesłaniem), (4)
 - **częściowe podsumowanie** (np.: odczytanie refleksji mówiącej o sytuacji człowieka w zdegradowanym świecie), (2)
 - **próba odczytania przesłania wiersza.** (1)

II. KOMPOZYCJA (maksymalnie 2 punkty) Punktacja

Kompozycję wypracowania ocenia się wtedy, gdy przyznane zostały punkty za rozwinięcie tematu.

- podporządkowana zamysłowi funkcjonalnemu wobec tematu, spójna wewnętrznie, przejrzysta i logiczna; pełna konsekwencja w układzie graficznym, 2
- uporządkowana wobec przyjętego kryterium, spójna; graficzne wyodrębnienie głównych części. 1

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

III. STYL (maksymalnie 2 punkty)

- jasny, żywy, swobodny, zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi; urozmaicona leksyka, 2
- zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi, na ogół jasny; wystarczająca leksyka. 1

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

IV. JĘZYK (maksymalnie 8 punktów)

- język w całości komunikatywny, poprawna, urozmaicona składnia, poprawne: słownictwo, frazeologia i fleksja, 8
- język w całości komunikatywny, poprawne: składnia, słownictwo, frazeologia i fleksja, 5
- język w całości komunikatywny, poprawna fleksja, w większości poprawne składnia, słownictwo i frazeologia, 3

- język w pracy komunikatywny mimo błędów składniowych, słownikowych, frazeologicznych i fleksyjnych. 1

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

V. ZAPIS (maksymalnie 2 punkty)

- bezbłędna ortografia;
poprawna interpunkcja (nieliczne błędy), 2
- poprawna ortografia (nieliczne błędy różnego stopnia);
na ogół poprawna interpunkcja. 1

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

VI. SZCZEGÓLNE WALORY PRACY 0-4